„БРАНИК“ ИЗЛАЗИ
ШЕСТ ПУТА НА НЕДЕЉУ,
осим на дан после свеких.

Претплата и огласи
шаљу се на администрацију
а рукописи
уредништву „БРАНИКА“
у НОВИ САД.

Рукописи се не враћају.

БРАНИК

ОРГАН СРПСКЕ НАРОДНЕ СЛОБОДОУМНЕ СТРАНКЕ

ЦЕНА ЈЕ „БРАНИКУ“
на годину: К 28 или 35 дин.
на по године: К 14 или 17½ дин.
на четврт год.: К 7 или 8¾ дин.

Поједини бројеви стају
10 потура.

ОГЛАСИ
рачунају се 10 потура од реда
ситних слова.

Уредништво и администрација
»Браника« налази се у кући
дра Мих. Полита-Десанчића, грчко-школска ул. бр. 11.

Број 77. У Новом Саду, у суботу 8. (21.) априла 1906. Година XXII.

И опет криза у Србији.

Жалосне су то појаве, да у Србији сваки час избијају на површину министарске кризе. То је знак неконсолидованих политичних и парламентарних односаја.

Но криза што је ових дана избила на површину са оставком кабинета Саве Грујића, она има већега значаја него обична министарска криза. Та криза захваћа читав *криви политични положај Србије* и у унутарњости и према иноземству.

После крваве катастрофе од 29. маја мислило се да ће наступити боља времена по Србију и да се неће обновити оно што је у новијој повесници Србије свагда било скопчано са променом династије. Династије Обреновића је било па нестало, те династични раздор није могао имати места.

Но после катастрофе од 29. маја учињене су *две велике погрешке.*

Српска народна скупштина није смела глорифицирати крваво дело од 29. маја а унутарњи партајски односаји требали су се консолидовати и *нису смели остати истовешни* као под Обреновићима.

Са крвавим делом од 29. маја Европа је била запрепашћена а кад је српска народна скупштина то дело још и глорифицирала, то је наступила *права одвратност* према Србији. У Енглеској та одвратност достигла је такав степен да се за крвави догађај од 29. маја могле употребити оне речи Цицеронове: res tam nefaria verbo satis digno nominari non potest. Енглези нису имали доста речи да осуде Србију, особито понашање српске народне скупштине. И у глорификацији крвавога дела од 29. маја од стране скупштине, лежало је оно да су се завереници могли славити као неки јунаци, а да су се они сами сматрали као неки спасиоци Србије.

Ми наравно нисмо посвећени у односај краља Петра према завереницима, пити хоћемо да га истражујемо. Но јасна је ствар да је краљ Петар требао и морао знати да му завереници не могу и не смеју бити *наслон* његовога престола, а завереници са своје стране требали су знати да према крвавом, варварском делу што су га учинили, они се не могу и не смеју сматрати као неки јунаци, као неки спасиоци Србије. Ако су они имали одважности да учине крваво дело од 29. маја, то су требали имати и одважности да за то дело одговарају у свима консеквенцијама, које кажњиво дело са собом повлачи.

Нерешено завереничко питање притискује Србију као нека мора већ годину и више дана. Српски народ у Србији увиђа да је „свето стање“ у највећој мери компромитовало Србију пред Европом. То „свето стање“ произвело је највећу бруку за Србију и српски народ. Краљ Петар после скоро три година нема приступа на европским дворовима.

При данашњим тешким приликама српскога народа на Балкану, непријатељство Енглеске против Србије, може да постане судбоносно за српски народ на Балкану. Српски државници, па сви свесни Срби у Србији, морали су увидети, да је прека и неодложна потреба да односај Србије према Енглеској дође у нормално стање. Према томе завереничко питање постало је акутно. Хтети ту акутност игнорисати, па казати: да завереничко питање не постоји, то је само могао чинити Сава Грујић, али и он се на брзо морао уверити да се завереничко питање мора решити и то што пре.

Енглеска се у последње време показала врло концилијантна. Ми смо држали да ће Енглеска успоставу нормалних дипломатских односаја са Србијом, чинити зависним од тога да се *завереници ставе пред суд.* Но ако је истина, да Енглеска захтева само то, да се завереници *уклоне* са својих положаја и то тим начином, да не могу апсолутно утицати ни на краља Петра, ни на политичке односаје у Србији, *то је ово требало оберучке прихватити*, те завереничко питање *одмах* решити. Шта се оклевало? Или се можда мислило, да завереничко питање може остати нерешено? Чека-ли се на то, да Србија још у већој мери буде компромитована? Чека-ли се, да Енглеска заузме још непријатељскији положај према српском народу на Балкану? Оклевати у решењу завереничкога питања, значи компромитовати положај српскога народа на Балкану.

Шта је узрок одступу кабинета Саве Грујића? Је-ли само завереничко питање? Док се оклевало са решењем завереничкога питања, дошао је на врат Србији и опет односај према суседној монархији.

Знамо шта је све Србија претрпела што је наша монархија затворила своју границу за извоз српске стоке. Знамо да Србија није могла од наше монархије задобити ветеринарну конвенцију. Знамо да су у Бечу продужени преговори ради трговинскога уговора између Србије и наше монархије. Али да су расправе о том у многом запињале. Сада је наша монархија Србији некако опет метнула нож под грло. Аустро-Угарска хоће да присили Србију да своје потребе за оружање, наиме да брзометне топове, набави из Аустрије, из Шкодине фабрике. Наравно да је ово прави нападај на суверенитет Србије. Али како да је дошло до тога, да је наша монархија могла ставити такав захтев? Не лежи-ли повод у рђаво вођеној политици Србије, у крајњој неспособности српских државника који данас воде спољну политику Србије? Где је данас Јован Ристић да види ту неспособност и да се крсти и чуди до чега су српски државници од калибра самосталних радикала довели Србију!

Ушло се сасвим лакомислено у царински савез са Бугарском, а није се помишљало на односај са Аустро-Угарском и на слабу снагу Србије да чини фронт против Аустро-Угарске.

Томе је надошло, да су страсти партајских односаја учинили то, да кад су стари радикали како тако, били све приправили да се закључи зајам и да се набаве топови — да су их млађи радикали отерали, са главним мотивом: да стари радикали хоће да ћаре и да се богате са државним зајмом. Но јесу-ли млађи радикали били у стању набавити бољи зајам? Јесу-ли на брзо спровели оружање? Јест! учинили су да је Аустро-Угарска ставила захтев за набаву Шкодинога топа!

То је оно што смо ми свагда казивали: да скупштинска већина још није у стању да даде *способности* оним људма, које истиче на површину. Млађи радикали који су примили владу и поред скупштинске већине остали су неспособни.

Ми смо се надали да ће после катастрофе од 29. маја доћи до некога компромиса међу странкама, да ће се партајски односаји променити, али је све остало по старом као и под Обреновићима.

Данас после оставке кабинета Саве Грујића, хоће да се постави неко „пословно министарство“, па да се скупштина распусти и одреде нови избори. Но какво би било то „пословно министарство“? Хоће-ли стајати под упливом завереника? У Србији обично оно министарство, које руководи изборе, добија и већину. Сасвим је основано да се скупштина распусти и одреде нови избори. Али ако се партајски односаји у Србији не промену, ако у Србији оно што је боље и честитије не узмогне ући у скупштину, ако способни, прави српски државници не узмогну доћи на владу, онда и нови избори неће лека донети.

„Свето стање“ данас се страшно свети Србији!

=

Изборно кретање.

У ст.-бечејском срезу.

У овом срезу је српска радикална странка истакла за свог кандидата *дра Живка Продановића*, лекара у Сентомашу, но како овај није уврштен у лањску бирачку листу, морала је странка његову кандидатуру напустити, те на његово место истаћи *дра Миладина Сњињарева*, лекара у Новом Саду.

Кошутовачки кандидат у ст.-бечејском срезу је бивши посланик овога среза, темерински плебанош Андрија *Михаловић.*

Дан избора у кулпинском срезу.

У кулпинском изборном срезу биће избор посланика у понедељак 17. (30.) априла 1906.

Дан избора у Банату.

У изборним срезовима торонталске жупаније одржаће се избори посланика за угарски сабор у недељу 16. (29.) о. м.

*

Молимо све своје пријатеље у свима српским изборним срезовима, да нас што брже и што тачније извештавају о изборном кретању.

НОВИ САД, 7. априла 1906.

— **Тешко је угодити!** Обрадовали смо се, а с нама и сви честити Срби родољуби, кад видесмо да жеља за слогом избија на више страна у Српству. Особито можемо казати, да је постигнута слога у *Великој Кикинди* обрадовала читаво Српство. Али пошто, с обзиром на изборе, није било у центруму договора ни споразума, нити каквог изборног компромиса, те је свака странка радила на своју руку, особито на периферијама, то се таки показало неко незадовољство са оним, што смо ми у интересу слоге заступали. Добијамо сваки дан дописе и белешке, у којима се жестоко нападају радикали и главни уредник овдашњег радикалског листа. У том смо положају, у интересу слоге, да ма колико било истине у дописима, који нам долазе, ми те дописе не можемо употребити за наш лист. Нека нам ово приврженици наше странке не замере, пако их тишти оно, што противна странка чини. Ми избегавамо, колико је могуће, да не нападамо противну странку, ма колико то желели приврженици наше странке. Али не можемо баш сасвим затворити ступце нашега листа неким дописима, које ми ублажујемо, али које не можемо потпуно игнорисати. Ми често не можемо знати, ко је у редовима радикала за слогу, а ко није. Тако у претпоследњем броју нашега листа а у допису из Мелепаца нисмо могли знати, да је у Кикинди уважени Мита *Биримац*, иако радикал, ипак приврженик српске слоге и да је и он учествовао у оном споразуму родољубивих Кикинђана. Желели би, да *и с друге стране* буде обзира за жељену изборну слогу, а да се не траже задевице, којима нема места, као што и ми избегавамо сваку задевицу, ма она дошла од највећих приврженика наше странке.

— **Хоће задевице!** Овдашњи радикалски лист налази недоследности у нашем листу, што смо говорили о кандидатури дра Стевана *Адамовића* као кандидата мађарске пучке странке у товаришком срезу, а овамо да смо препоручили у Н. Саду проту Божидара *Поповића* као народносног кандидата. Ко добро прочита оно, што смо ми написали о кандидатури дра Стевана *Адамовића*, мораће увидети, да га ми нисмо препоручили као *нашега* кандидата, нити смо га уопште препоручивали, већ смо само у том смислу проговорили о његовој кандидатури, да ће он као Србин нешто учинити и за српске интересе. Таково што бива врло често у изборној борби, када се на неке кандидате и друге странке обраћа пажња од стране оних, чијој странци кандидат

не припада. То су чиниле и друге странке, па су то чинили и радикали. Зато не треба да се изазивају задевице, које у данашњем нашем тешком положају могу само шкодити. Међутим, ми кандидатуру *дра Владислава Манојловића*, кога је истакла радикална странка, као *народносног* кандидата потпуно усвајамо тим више, што су се Срби и Словаци у товаришком срезу сасвим споразумели, да ту кандидатуру свом снагом подупиру. За тај споразум Срба и Словака у товаришком срезу ми нисмо знали, кад смо написали своју белешку у претпрошлом броју „Браника“.

Морамо још и то опазити, да пошто је у *белоцркванском срезу* са наше стране као *народносни* кандидат *унапред*, први *пре свију*, био истакнут др. Велимир *Ристић*, не би требало ту кандидатуру кварити другом кандидатуром. Ако треба да је слоге, то не треба слога да се разуме у том смислу, да једна странка искључиво поставља своје кандидате и тамо, где је већ истакнут народносни кандидат. То вреди за белоцркванског, као и за турско-бечејски срез.

Политички преглед.

— **Хрватско-славонски сабор.** Дана 5. (18.) о. м. отворено је заседање хрватско-славонског земаљског сабора. Пошто је перовођа др. *Шобат* прочитао превишње писмо, којим се сазива сабор, влада је поднела законске предлоге о допуни водног закона, о усељавању и исељавању, о уређењу односа пољопривредних радника, и зак. предлог о опуномоћењу за продају ерарних земљишта. Затим је др. *Франк* у подужем говору образложио две интерпелације, па је председник закључио седницу с тим, да ће идућу писмено објавити.

— **Цепање „народне“ странке у Хрватској.** Осечкој „Нар. Обрани“ јављају 5. (18.) о. м. из *Загреба*: „Синоћ је народна странка одржавала своју сједницу. Сједница је трајала од 6 до 9 сати на вечер. Предсједник странке др. *Томашић* честитао је бану на одликовању редом жељезне круне I. раз., те је рекао, да је то одликовање баново уједно и одликовање народне странке (?). Бан се је на честитци захвалио. Др. *Томашић* говорио је о угарској кризи, похвалио је министра-предсједника Векерла, те је предложио, да клуб брзојавно овому изрази своје честитке. О осталима члановима није Томашић ништа споменуо. Говорећи о непопуњеном још мјесту хрв. министра, вели, да је то повољан знак за народну странку, која сада води преговоре са угарском владом ради попуњења тога мјеста.

Данашње загебачке новине пишу, о *несугласју у народној странци*, која влада између Томашића и незадовољника: 15 чланова народне странке најавило је, да не ће код будућих избора кандидирати.“

— **Завереничко питање у Србији.** „Беогр. Новине“ јављају: Са резервом бележимо глас, који већ два дана кружи у Београду. Из завереничких кругова чује се, да је између старијих и млађих официра завереника дошло до озбиљна неспоразума због тога, што млађи официри, сазнавши сада услове енглеске владе, категорично траже, да се виши официри, који су били у завери, сами уклоне из војске, а ови то неће да учине.

— **Нов тројни савез.** Париски дописник лондонског „Дејли Меља“ јавља свом листу, да је у изгледу нов тројни савез: *Енглеска*, *Француска* и *Италија*. Нови италијански амбасадор у Лондону *Титони* иде онамо с налогом, да нарочито унапређује односе између Италије и Енглеске. Приближење ће бити у најближој будућности и касније ће се по свој прилици развити у прави савез. Можда ће чак можда доћи до *четворног савеза* између Енглеске, Француске, *Русије* и Италије. Свакако се у европским велесилама припремају велике промене.

Ова нова констелација — ако се вест о њој обистини — свакако је последица алхесираске конференције. Немачка и Аусгро-Угарска онда остају на цедилу.

— **Русија.** Из Петрограда јављају, да је положај *Витеов* у последње доба *знатно учвршћен*. Успех великог зајма, који Русија хоће у иностранству да закључи, представља лични успех Витеов. Вите је не само мир закључио, већ и уравнао пут за уставност у Русији, те на тај начин створио могућност за велики зајам, којим ће се не само осигурати финансијска будућност Русије, већ и санирати стање у држави. Није ни мислити данас, када је Вите на врхунцу својих успеха, да ће хтети дати оставку. На против неки тврде, да ће Вите добити и неку врсту сатисфакције и то на тај начин, што ће министар унутрашњих дела *Дурново* бити принуђен да одступи. За сада се мисли, да ће место Дурнова доћи Владимир *Трепов*, брат генерала Трепова.

У питању о новом великом зајму руска је влада наишла на највећу предусретљивост од стране новог француског кабинета. Да цела француска влада није обећала потпору, а нарочито министар финансија *Поенкаре*, руски се зајам не би у опште ни могао закључити. Француски министар финансија отворио је за пуне две године слободну пијацу за нове руске ренте, које ће у суми од 1200 милиона добити коту на париској берзи.

Према изјави руског министра финансија *Коковцева* нови зајам првенствено ће се употребити на изравнање ратних трошкова, као и да би се руске државне финансије довеле опет у нормалан колосек. Курс новога зајма биће 88 процената са 5 од сто интереса.

Новости из места и из народа.

Нови Сад, 7. априла 1906

— **Је-ли могуће?** Један овдашњи грађанин саопштава нам ово: „Од како је био отпочео и у нашој вароши т. зв. *шулипански покрет*, коме је девиза: „потпомажимо домаћу индустрију“, од тога доба хоће се и код нас да једним дахом отпире сви производи аустријских и других страних фабрика. Лепо! Само то може и мора свако *за себе* да ради, а не да и друге *приморава* на то. Ја за свој новац могу купити и стран производ, ако је бољи од оног, што је прављен у чивутским фабрикама, па ма се оне звале и „домаће“.

Некако пред Ускре догодило се, како чујем, у једном разреду овдашње државне девојачке грађанске школе, да су некоје ученице *побацале у фуруну* све Хартмутове оловке, које је једна *Српкиња* ученица имала у свом чекмежету, те рекоше истој ученици, да треба да купује само *домаће* оловке. Ако је то истина, што сам чуо, онда је то заиста жалосно, да већ и школска деца политизирају!“

Што је најзначајније, у тој државној школи има до *70 Српкињица* у сва четири разреда. 70 Српкињица у *несрпској* девојачкој школи поред толиких *српских* завода исте категорије! О, свести српска!!

— **Експлозија у Митровици.** „Хрв. Бран.“ јавља: „Прошле среде око $^1/_2$6 сати после подне догодила се у згради Српског Дома јака експлозија ацетиленског плина. У тој згради у првом спрату налази се Српска Читаоница, у коју се уваћала ацетиленска светлост. Док се цеви провађале на тавану, имао је бити апарат затворен, но несретним случајем отворио је слуга кафане Српског Дома казан и плин цевима долазио и на таван и пунио простор између тавана и свода над читаоницом. Међутим је радник пошао по шраф, да крај цеви затвори, пошто је уваћање било готово, те је имао још у читаоници причврстити и обесити лустере. На тавану је био мрак, и кад је радник пролазио таваном, да крај цеви шрафом затвори, онако у мраку удари руком, у којој је шраф држао, о стуб крова у шраф му испадне из руке. Радник је у мраку пипао рукама по ономе месту, где је мислио да ће шраф наћи, али га није могао напипати, зато извади из џепа жигицу, да је упали и да тако шраф нађе. Не слутећи никаква зла, упали жигицу, принесе ју поду и у тај се трен запали плин, који се разлегао између дасака тавана и стропа, и уз силну детонацију експлодирао. Радника је бацило на леђа и мало опекло по челу, а строп и даске тавана управо раскидало и порушило. Врата једне собе у првом спрату избило је из зида и бацило на под, а попуцало је и неколико стакала на великим прозорима. Прасак се чуо на далеко по граду. Народа се пред зградом Српског Дома много скупило, који је с неком узбуђеношћу упирао погледе у распуцана стакла. Код ове згоде сва је срећа, што се није догодила несрећа, јер је све здраво прошло. Зграда је прилично оштећена. Свако се питао, ко је тој експлозији крив, па се тешко нашао одговор. Крив је свакако онај, који је казан отворио, што не би био смео, док се не увери, да ли је рад код уваћања цеви свршен или обустављен“.

— **Одликован Србин официр.** Његово Величанство цар и краљ је капетану Теодору *Пешковићу* у ц. и кр. 40. пешадијском пуку изразио превишње задовољство у знак признања његове дугогодишње, особито успешне службе.

— **Читуља.** На Благовести је у Херцегновом у Далмацији после тешког боловања преминула *Јелка Пантелићева*, сестра г. архимандрита Данила *Пантелића*. Земни остатци добре покојнице сахрањени су у порти убавога српског манастира Савине на Приморју. Лака јој земља била!

— † **Душан Пиштелић.** Председник бањалучког певачког друштва „Јединство“, уважени и образовани бањалучки трговац Душан *Пиштељић* преминуо је у Бањалуци о Ускрсу. Покојник је потомак једне од најотменијих и најугледнијих босанских трговачких породица. Свршио је гимназију а затим правни факултет у Бечу и преузео трговину, у којој је његов отац имао и успеха и угледа далеко ван босанских граница. Покојни Душан је навршио тек 32 године. Сем трговине, која му је била главни посао, он се бавио и књижевношћу, а као председник певачког друштва „Јединство“ покојник је припремио ону чувену прославу у Бањалуци, приликом освећења друштвене заставе, на којој су се били стекли Срби из свих крајева и били очарани братском љубављу и гостопримством, о којима су причали са сузама у очима. Лака земља честитоме Пиштељићу!

— **Свирепост четника у Македонији.** Колико је узајамно огорчење чета, које се туку у Македонији, казује овај догађај: Код Алаклиса, каза јенице-вардарска, со-

ЛИСТАК.

НА БАЈОНЕТ.

— *Прта из руско-јапанског раша.* —

— **К. А. Коваљски.** —

I.

Од пре нека два часа налазила се на одступању чета, што је послата за заштиту коморе, али се свима чинило као да маршују већ цеђу ноћ. Куда и зашто су се повлачили, није знао нико, најмање командир чете, дебели, зденасти потпоручник Никаноров, који је тако смешно седео на мркој кобили. Целога дана чинило се као да све иде глатко; беху стигле вести, да су јапански напади свуда одбијени, и да смо сами прешли у напад. Али пред сумрак стаде се топовска пуцњава примицати као буром гоњени облак, и у сивом ваздуху почеше искрсавати бели дењци шрапнела, што су се распрскавали. Прође једна колона кинеских кара, што су их вукле витке, шарене мазге дугачких магарећих ушију, на карама су јечали рањеници и вили се од бола, лица попрнела од пушчаног дима и прашине, сви са белим, крвљу натопљеним завојима.

Војници су смерно прилазили Никанорову и са страхопоштовањем питали:

— Хоће ли се сад најзад у борбу, ваше благородство?

Никаноров их је немирно одбијао. Клопарајући и трештећи у пуном галопу пројури једна батерија у облаку прашине; уста од топовских цеви тако су чудно зјапила у вис; војници на предњацима чинили су се тако неспретни — чврсто су се држали за седишта и при сваком брдашцу нехотично одскакивали, као да су од гуме. Густа, висока трава манџурске степе пуцкарала је а мрке јој китке почеше се нихати у ваздуху.

Искрсну глава једнога дивнога јахаћег коња, зеленка растресене гриве и закрвављених очију; коњиц је копао ногом па искочи на друм. Елегантно, жуто седло, које је онакажавала гадна, округла мрља, грациозно је седело на њему, са стране су звечале остуге; јасно, очајно хрзање као изненађени врисак просече топовску грмљаву. Коњ унезверено погледа чету, поново захрза па ишчезну с оне стране друма у степској трави.

Негде одјекнуше узнемиравајући коњички сигнали. Један козак чудно унезверених очију довуче се, баци пушку с плећа, леже на сноп сламе, што се налазио у јендеку, и поче хркати. На пеном покривеноме коњу дојури један ордонанс, бледа, срдита лица, и задувано јави војник заповест за одступање.

— А куда да се одступа?

— На север.... брзо.... према Шенчену....

— Шта је, потпоручниче?

— Не знам... чу се из даљине.

Ордонанс ишчезну.

И у исто време почеше около зујати гранате, као велики бумбари, и распрскавати се на неких осам или десет корачаја од чете.

Са лаганим ужасним зујањем и одвратно гладним урлањем долетале су од некуда. Било је, као да су већ изабрале своју жртву. Са особитим страхом су одјекивали у срцу њихови гадни гласови. Главе су се подизале аутоматски, очи су тражиле метак, колена су нехотице клецала, и сваки се одмицао од свога суседа, старајући се да образује око себе врло велик слободан простор — али су настајали само метеж и збрка. А чудни метци падали су све гушће, све ближе и ближе, као да се зујећи и шиштећи примичу људима.

Лица у војника изгледала су мрачна, срдита и напрегнута. Никаноров је, премда се старао да их не гледа, видео јасно и осећао, да би цела чета, када је не би задржавала дисциплина, зажарених лица јурнула тамо, где су топови грмели и пушке праскале, где је стотинама њих пропадало, где је помоћ била тако скупа и тако потребна. Сви су они били смртно уморни од несносног вечитог незнања, од изненадних одступања. Многи још нису ни очима видели подмуклог, недостижног непријатеља, а у души им је већ лежао скривен мрачан, елементаран гнев на мале, мрке војнике са малим, жуто оивиченим капама.

Али је заповест за одступање била издата. Гранате су звиждале и распрскавале се, а чета се у мрачном ћутању поче повлачити, не знајући, зашто, куда, јер у Шенчен водило је неколико путева, а добрих карата није било.

II.

Читав један сат лила је киша као из кабла. Огромни каблови воде преливали су се преко људи и ствари. Шињелима и на главу натученим капуљачама, штитовима од држака и лишћа степске траве покушавало се, да се заштити. Али ништа није помогло. Вода је продирала свуда. Текла је у саре од чизама, сливала се иза врата, пробијала кроз одело. Све је било мокро и ударало на трулу вуну, све набубре, залепи се уз тело и отежа. Кајиши од рапаца били су затегнути па су несносно засецали у плећа.

Никаноров је имао на себи мекинтош, што не пропушта воду, али се брзо увери, да на свету нема ништа, што је ва воду непробојно и да се под мекинтошем јако зноји. Он зловољно прикупи мекинтош па се предаде таласу судбине.

Тле се било размекшало. Невидљиве бујице хујале су и бучале преко камења. Ноге су упадале и на клизаве ципеле хватале се грудве глинастога блата, које су их вукле на ниже. Било је све теже ићи. Провидне воде-

лунски вилајет, на једном телеграфском диреку нађене су *набијене три људске главе* са једном цедуљом на грчком језику: „Ово су главе оних, што су уништили Нисију“. Нисија је један чифлук, на коме су били патријаршисти и недавно га је једна бугарска чета запалила.

Новости са стране.

— **Шта се ради са Словацима.** Мађарски шовинизам и под коалиционом владом не попушта. Готово је невероватно, како се поступало са једним Словаком богословом у острогонском семинару. Тога Словака *истерали су*. А знате, каква му је кривица? У разлозима, зашто се отпушта из семинара, каже се: Његови *народносни* осећаји не могу се сложити са његовим будућим *свештеничким позивом* и зато му не може бити места у богословском семинару. Лепа мстивација!

— **„Осуђен панславистички агитатор“.** Под тим бомбастим насловом јучерашњи чивутски листови јављају, да је кр. Курија одбила ништавну жалбу, коју је уредник „Словенског Тижђеника“ у Будимпешти и бивши саборски посланик Милан *Хоча* поднео против пресуде будимпештанског поротног суда, којом је он „због дражења против мађарске народности“, почињеног чланком »Ренегати“, осуђен на месец дана државног затвора и на 200 К новчане глобе.

— **Матроска побуна у Португалији.** Из *Лисабона* јављају: Телеграми, који се овде издају, бивају строго цензурирани. Полиција је забранила листовима, да доносе појединости о *матроској побуни* на оклопницама „Васко да Гама“ и „Дон Карлос“. Према поузданим обавештајима матрози су се побунили због сувише велике строгости претпостављених код лаких преступа у служби. Пет бродова ескадре леже усидрени на реци Тахо у домашају топова са утврђења. До 1400 матроза конс-игнирано је у касарнама.

— **Велики изгреди рудара у Лансу.** После ужасне несреће у курјереским угљеним рудницима огорчење међу тамошњим рударима расло је из дана у дан. Прво су застрајковали, а 5. (18.) о. м. начинили су велике изгреде. Напали су у Лансу на стан управитеља рударског друштва, који се бавио у Паризу; његова супруга једва се спасла. Страјкачи разоре и опљачкају целу кућу. Војска их је морала растерати. Но на улицама су продужили изгреде. Заступник *Бали* хтео је да умири раднике, али га ови окупе каменицама. Коњицу, која их је хтела да растера, бомбардовали су радници камењем. Заискана је још јача војничка помоћ.

— **Убиство једног официра у Петрограду.** Трећег дана Ускрса убијен је у једној од најживљих петроградских улица, потпоручник Борис *Сабловски*. Он је шетао улицом, па га је одједаред опколила велика гомила људи, из које му приђе један човек и испали у њега три револверска метка, који га на место убише. Говори се, да је то дело освете, што је Сабловски на најбруталнији начин извршио насиље над неком девојком, ћерком једне честите радничке породице.

Страшан земљотрес у Америци.

— **Пропаст вароши Сан-Франциска.** —

Титанске природне силе у утроби земљиној силно раде од неколико година амо. Од како је на далеком острву Мартинику вулкан Мон-Пеле за тили час уништио лавом, усијаним камењем и пепелом цветну варош Сен-Пјер, те том приликом уништио и 20.000 људских живота, од тога доба час по па се на разним местима затресе кора наше планете. Последњи велики земљотрес био је лане у италијанској покрајини Калабрији и читаоцима ће још бити у памети оне страхоте, које су пропратиле ту ужасну природну појаву. Баш ових дана је пак *Везув* својим страшним избацивањем нанео страх и трепет целој Италији, уништио многе стотине људских живота и муку и труд читавих поколења.

Јучерашњи наши телеграми јавили су нам за нов страшан земљотрес, који се, истина, ограничио на мали простор, али *шим* је *силнији* и по последицама *страшнији* био. *За три минута* тај је земљотрес *претворио у рушевине* без мала целу велику и цветну варош на западној обали Северне Америке, *Сан-Франциско*, главну варош државе Калифорније, у којој се копају многе златне руде. Варош Сан-Франциско поред слабије грађених радничких четврти има и модерних четврти својих, грађених по правилима модерне грађевинске технике; ту је пуно монументалних зграда од камена и челика. Те солидније грађене зграде мање су страдале од земљотреса, *остало* је *све порушено*, но да ужас буде још већи, услед земљотреса су попуцале гасне цеви, *настао* је *пожар*, који још букти и *уништава оно, што је земљотрес пошедео.*

Варош Сан-Франциско беше трговачки емпоријум за све бродове, који су долазили са азијатскога Истока, из Кине и Јапана. Имао је 355.919 становника (према попису од 1903. г.) Данас је та цветна варош гомила рушевина, под којима леже *хиљаде и хиљаде упакажених људских лешина*. Американци су у борби с природом најдаље дотерали, али један моменат, кад се пробуде *невидљиве* природне силе, и човек нашег напредног века види, како је мален, како је ништаван према тим недокучивим силама!....

О страшној катастрофи, која је снашла варош Сан-Франциско и околину му, стигли су ови телеграфски извештаји:

Њујорк, 5. (18.) априла. Мало после 5 с. ујутро био је у *Сан-Франциску земљотрес*, који је *трајао три минута. Хиљадама зграда* је *повређено*, или *сасвим разорено*. Избило је *више пожара*. Из Лос Анђелоса јављају, да *број убијених* износи *скоро 1000*. Телеграфске везе са Сан-Франциском прекинуте су. Трговински део вароши је *највећим делом разорен*. Многе зграде су се срушиле. У четврти јевтиних кућа за кирију *убијено* је *стотинама људи*. Сав посао је стао. Одличне четврти су мање страдале. И у целој држави Неваду осетио се потрес.

„Њујоршка поштанска и телеграфска компанија“ добила је мало пре 11 с. телеграм, да је земљотрес у С.-Франциску *разорио 6—8 уличних четврти* у трговинском дистрикту, а у банковном дистрикту исто тако начинио велику штету.

Чикаго, 5. (18.) априла. „Union Pacific Railway Road Company“ јавља, да су све њене телеграфске везе западно од Огдена разорене. Простор, који је земљотрес захватио, изгледа да се шири на више стотина квадратних миља.

Њујорк, 5. (18.) априла (11 с. пре п.). Из Сан-Франциска јављају за *велике губитке у људским животима*. Осим једне, разорене су све телеграфске линије. Земљотрес је разлупао цеви водо- и гасовода. *Пожар* се шири кроз Маркет-Стрит. *Варошка кућа*, која је стајала *7 милијона долара*, лежи *у рушевинама*. Не може се описати страх и узрујаност, што је сада у Сан-Франциску. Из многих кућа изјурише становници на улицу у лаком ноћном оделу. Многе зграде се стадоше наједаред *љуљати* и уз праску и грохот рушиле су се, сахрањујући житеље под рушевинама. У хотелима унутрашње вароши настаде страховита узрујаност. На много места букну пожар. Стање је погоршано тиме, што су уништене све справе за осветљење. Како нема воде, куће бацају динамитом у ваздух, да зауставе пожар. Многе улице су закрчене гомилама рушевина.

(12 с. у подне). Један телеграм из *Сакраменто* јавља, да је три миље дуга пруга железнице Сунсун-Баницијa упала у земљу. Услед земљотреса *разорено* је 8 кућних комплекса фабричке четврти, што сачињава североисточни део Сан-Франциска. Мања штета начињена је у свим деловима вароши. Јављају за многе стотине смртних случајева. Новије вести приказују пустош још већом, него што је до сада јављено.

(У 1 с. по подне.) По последњим вестима из Сан-Франциска *пожар*, проузрокован земљотресом, толико се *шири*, да се боје, да ће уништити цео трговински кварт.

(У $2^1/_2$ с. по подне.) Цео део С.-Франциска, што се види с мора, у пламену је. Пожар се брзо шири и ако не духне западни ветар, опасност је, да ће *цела варош изгорети*. Срушио се хотел од пет спратова, те је *70 особа затрпано под рушевинама*. Три дана хотела се запалише. Исто тако се сруши велика кућа за становање, при чему *изгуби живот до 80 особа*. „Palace Hotel“ је у пламену. На југу Маркет-Стрита експлодира велики резервоар гаса, те то проузрочи нов пожар. Банке су затворене. По улицама патролира војска, која има заповест, да убије свакога, кога ухвате у крађи.

Чикаго, 5. (18.) априла. Поштанска власт добила је извешће, да је *у Сан-Франциску погинуло на хиљаде људи*. Пожар у вароши све је већи. Пред 8. с. пре подне био је *други земљотрес*, који још повећа општи страх. Становници избегоше на улицу. Но овај потрес трајао је кратко.

Стоктон (у Калифорнији), 5. (18.) априла. И овде беше данас земљотреса. Железнички мост преко реке Сан-Џакина *спуштио* се.

Њујорк, 5. (18.) априла. (Увече.) По последњим вестима из Сан-Франциска донето је већ *400 лешина* у мртвачницу, подигнуту на брзу руку. Непрестано стижу нови транспорти мртваца. Велика варошка четврт, коју омеђавају улице Маркет и Фолсом, као и 3. и 9. улица, *пламено је море*. Прекрасне зграде главне улице „Маркет Стрит“ рушиле су се једна за другом. Једног пожарничког капетана убише рушевине. *Стање* у С.-Франциску је *очајно*. *У свима деловима вароши бесни пожар*. Пламен је захватио површину од 8 квадратних миља.

И у вароши *Сан Хозе* јављају, да је тамо било силног земљотреса, који је порушио неколико зграда. Многи људи су изгубили живот. Велика *лудница* Агнеу код Сан-Франциска срушила се и *сахранила* је *под својим рушевинама многе људе* у њој.

Оакленд, 5. (18.) априла. (8 с. увече). *Пожар* у Сан-Франциску брзо се *шири*. У пламену је већ и хотел „Респдане“. Услед превремене експлозије при разбијању једне зграде *убијено* је 15 људи. Хотел „Герминал“ се срушио. 20 људи под рушевинама изгорело је. Цео простор јужно од Маркет-Стрита између мореке стране и Мисине-Стрита *сржен* је.

Њујорк, 5. (18.) априла. (О поноћи.) Свеучилиште у Станфорту скоро је сасвим разорено. У кварту лако саграђених зграда за најам на морској страни срушила се у Еди-Стриту огромна зграда на једно свратиште поред ње, у ком беше 200 особа. Од тих, како извештавају, ниједна није умакла смрти. Пожар је сада заиста *уништио целу трговинску четврт*, па сада прелази на одличну четврт. Већина позоришта, међу њима „Columbia-“ и »Orpheum-Theatre«, као и „Grand Operahouse“ *срушила су се* услед земљотреса. Шине железнице Southern Pacific на морској обали срушиле су се. Хиљадама угља услед тога сручи се у море.

Предграђе Санта Роза у Сакраменту разорено је земљотресом. Кажу да је при томе изгубило живот преко 200 људи.

Синсинати, 6. (19.) априла. Овдашњи лист „Time and Star“ доноси из *Оакленда* вест, да је *американска тихоокеанска ескадра*, која је била усидрена у сан-францисканској луци, *услед земљотреса потонула*. Овај глас није још потврђен.

Народе Српски!

Ево је већ две године дана, како је оставио свој љубљени народ љубимац песник Змај Јован Јовановић, променивши светом. Али дух његов, она божанска искра, која се била сишла у трошно тело, дух песнички, пун одушевљења за све оно, што је узвишено, лепо и добро, што је српско, није могао да се раздвоји од нас, он је остао међу нама и остаће, докле год

не пруге светлуцале су се и протезале пред очима.

Онда наједаред киша престаде, али још увек оста оморно, топло и мрачно, да се прст пред оком не види. Црна ноћ се своме силином спуштала на брегове, степску траву и друм. Густи облаци пловили су сасвим сниско, тако сниско, као да додирују врхове траве. Она је шумела немирно, као да неко клизи преко ње, а тешке, звучне капље пљаштећи су падале на земљу.

Једном с лева букну ватрено црвенило пожара, и појавише се ружичасти оцртаји једног шиљатог, тамног брега. Невидљиве реке су хујале и степска трава шумела. Артилериски паркови са својим карактеристичним туктрр-реес, тук-трри-ту-тук престизали су чету. Коњичка одељења долазила су одостраг; искрсну маса великих коњичких сенака, коњи су фрчали поплашено, пропињали се а поткови су звечали. Направи се »клин« на друму; није се могло кретати ни напред ни натраг. Циничне псовке су испуњавале ваздух. Све се тискало на једно место, викало, журило. Одјекивале су срдите команде. Кола и каре, пешадија и коњица чинили су огромну гужву. Постепено се све уреди, одељења се разиђоше, сенке коњичке ишчезоше прогутане помрчином.

Једном се Никаноров морао подићи у зенгијама, јер је разговетно чуо, да им се примицало нешто масивно, опрезно мирно, али није могао разазнати, шта је. Одговорише му исто тако узбуђеним и напрегнутим гласом:

— Трећи батаљон 57. пука. Ко тамо?

— Стрелци.

Промаршова одељење пешадије заљуљаног хода, са равномерним трупкањем и тихим звекетом пољских чутурица.. Чуло се, како уморни војници брекћу и како им блато под ногама одвратно пљашти. Осећало се, да ови уморни људи морају имати мрачна, гневна, сива лица.

Негде у помрчини Никаноров заустави свога коња. Сену једна официрска еполета и он упита:

— Одступате ли?

— Не. Одкомандовани смо овамо из резерве. Вероватно у борбу...

— А ми се повлачимо... Ала је то чудновато! Реците ми где лежи Шенчен?

— Враг би га знао! Дајте ми једну жигицу, молим вас...

Запламте један жуто осветљен круг и за тренутак засветлеше се у тами бајонети и црвене ивице капа, појавише се једно мокро, црвено лице, црна шиљата брадица и златне еполете. Жигица се угаси, и пред очима постаде још мрачније.

— Хвала. Збогом!

Никаноров хтеде још додати: „Желим вам успеха!“ али онда помисли, звучаће »глупо« па ћута.

Опет је било пред њим пусто и мрачно, трава је шуштала и капље су падале на земљу.

Пут пође узбрдо. Не наиђоше више ни на каква одељења. Степска трава постајаше ређа. Десно у ваздуху оцртавале су се контуре, које су личиле на какав незнабожачки храм.

III.

Неко дошљапка до Никанорова и пред кобилином губицом искрсну у помрчини висока плећата прилика.

— Ваше благородство, извините, али ми смо скренули с пута. Пут већ од једнога сата иде уз брдо а око Шенчена је равно као длан.

— Мислиш? одврати Никаноров па поче пажљиво ослушкивати. Изгледа ипак, као да је тако... Пуцњи би сада морали бити иза нас а ето долазе с десна.

— Разумем, ваше благородство!

Чета је стајала као укопана. Неко је дисао брзо и кратко. Један кундак потмуло удари о земљу — неко малаксао беше спустио пушку са отеклог времена. Остраг, где су клопарали точкови транспортних кола, зачу се мрмљање и свађа.

— Реци тим идиотима тамо, да сместа ућуте! Баш је време за ларму! Пушке на раме!...

— Разумем!

Наредник Самољов поново одшљапка кроз блато и заповеди, да се наредба преда од реда до реда. Када се Самољов врати командиру не нађе га више. Клизајући се и падајући, окупан у зноју и набрекле чеоне жиле наредник доспе на врх брега и скоро се удари о коњску главу.

— Заповест извршио, Ваше благородство.

— Видиш ли светлост тамо пред нама, Самољове? Колико може бити до тамо?

— Неких пет врста Ваше благородство; можда и мање.

— И ја тако мислим. То би могао бити Шенчен. Мора се налазити у овоме удаљењу и од прилике на овоме месту. — Па, напред! Ђи, Лиса! Он затегну узде.

Никаноров у истини није био уверен у ово, што је рекао. Али је био тако сасвим без потпоре, сасвим неоријентисан па се стидео да то призна пред војницима. Није имао храбрости, да се врати; било би свакако бесмислено, кад нико није знао што поуздано.

И Самољов је мислио тако, али се није усуђивао, да што одговори потпоручнику, који је важио као напрасит, срдит командант. Рече само: «Разумем!» па се врати чети.

(Свршиће се.)

Српства буде било. За песме Змајеве знаде и знаће свако Српче па и оно у најудаљенијим крајевима нашега разбијеног и расцепанога народа. Те песме његове јесу аманет његов свом роду; на њима ће се напајати Срби вековима одушевљењем и за више људске идејале, из њих ће уједно црпети Српство увек све нове снаге у борби за народне своје идејале.

Те песме Змајеве су живи и непролазни доказ његове велике љубави, којом је грлио све Српство и све што је српском срцу драго; из сваке му песме избија та љубав те налази одзива у срцу нашем. Он зна зашто пева, коме пева и шта хоће да постигне својом песмом, а ми схватамо нашег великог песника, његову љубав, његове сврхе. За то смо већ за живота узвраћали му ту његову љубав својом љубављу и захвалношћу.

Али њега нема више међу нама, да му дајемо те видне знаке наше захвалности и признања. С тога нам једино остаје, да му се још на тај начин одужимо, што ћемо да покажемо потомству, да дични наш Змај није певао нараштају незахвалном и малом, који га није у његовој узвишености схватио. Ми хоћемо и треба да покажемо, да смо били а и сада да смо свесни и да осећамо, шта нам је био Змај и шта смо дужни његовој сени и успомени.

Да, дужност нам је да сви заједнички дигнемо и оставимо видан спомен наше заједничке захвалности, јер он нас је све без разлике љубио, о свима бринуо водио...

На маленом сеоском гробљу у убавој Каменици а на подножју Фрушке Горе обележава само један мали скроман крстић ону груду земље, што је покрила тело, у коме је био некада племенити и родољубиви дух Змајев. Његовој вазда скромној и чедној души није зазоран ни тај мали крстић на гробу му. Та сваки час га ките венцима и цвећем невине ручице мале Српчади, што захвално и у нежној љубави чува предање и успомену на свог чика-Јову, који јој је тако медене песме певао; одрасли Срби пак траже и не пропуштају ни једне прилике да се сврате том скромном крсту и на гробу поклоне успомени тог нашег великана.

Па шта ће песнику више?

Али достојанство српског народа, наш углед захтева, као и наша љубав и захвалност према песнику љубимцу нашем, да им дадемо достојна и видна израза, да се свако осведочи и види како Српски Народ свог великог сина и после смрти му цени и поштује.

Зато се ево „Змај, друштво српских књижевника, новинара и уметника“, у Ср. Карловцима, које носи дично име песниково, *обраћа целом Српском Народу, да својим прилозима подигне достојан споменик свом неумрлом сину, Змају Јовану Јовановићу.*

Какав ће то споменик бити, решиће ово друштво у своје време пошто саслуша најпре наше јавно мишљење, а за сад напомиње само то и мече сваком на срце, да споменик треба да буде достојан и песника и нашег народа.

Новац треба упућивати *Благајни друштва „Змаја“ у Ср. Карловце, Славонија*, а друштво ће од времена на време износити јаван рачун о примању и приложницима, те кад се потребан новац скупи, учиниће даље нужне кораке.

У *Сремским Карловцима*, марта 1906.

За „Змај, друштво српских књижевника, новинара и уметника“

Тајник: М. Недељковић. Старешина: П. Марковић Адамов.

СТАТУТ
о народно црквеној-автономији у Босни и Херцеговини.

(Наставак.)

6) О окружним протопрезвитерима и протопрезвитератима.

§ 152. Окружни протопрезвитерат јесте скуп више црквених општина (парохија), које стоје под духовним надзором једног те истог окружног протопрезвитера.

§ 153. Свака православна црквена општина или парохија, која постоји или се тек буде основала у овијем земљама, мора бити у каноничној свези с једним од постојећих окружних протопрезвитерата.

Манастири и манастирске црквене општине изузете су од протопрезвитератске свезе и потчињене су непосредно средишњој епархијској управи. (§ 125.)

§ 154. Садашњи окружни протопрезвитерати, њихова сједишта и њихов опсег остају засад нетакнути, а у будуће ће се промјене у погледу тога стварати само пошље саслушања епархијског управног и просвјетног савјета и епархијског црквеног суда и интересованог свештенства и народа, при чему ће одлучивати само интереси цркве и црквене службе.

§ 155. Према томе постоје и постојаће до даљег ријешења окружни протопрезвитерати, као што се из прилога види.

§ 156. Окружни протопрезвитер јесте духовни старјешина неког протопрезвитерата законитим путем и начином стално постављен, а осим тога је он као повјереник епархијског епископа и епархијских власти позван, да у име њихово и по налогу њихову свршује сав духовни надзор над клиром и народом и свима црквеним, човјекољубивим и просвјетним заводима свога округа, те је у ту сврху на чин протопрезвитера чиновно произведен.

(Наставиће се.)

Позив на претплату.

Крајем прошлога месеца истекла је претплата свима оним нашим претплатницима, који се на прву четврт, односно до краја марта 1906. на наш лист претплатили.

Молимо, да нам поштовани претплатници благовремено обнове претплату, како не би било прекидања у шиљању листа. Ми не жалимо ни труда ни трошка, да задовољимо своје читаоце, њихове захтеве и потребе, па је право, да и претплатници тачно врше своју дужност.

Позивајући дакле своје досадашње претплатнике, а и остали српски свет на нову претплату, дајемо од своје стране уверење, да ћемо и од сад стајати на бранику Српства у овом независном листу, који у свима околностима остаје веран правцу и путу, којима корача. Читаоци „Браника“ могли су се уверити, да како у главним чланцима, тако и у осталим деловима листа, дајемо потпунога обавештаја о свима појавама политичкога живота. Не мање гледимо да у нашем подлиску култивирамо и забавни део.

Претплатна је цена „Бранику“:
На годину . . . 28 кр. или 35 дин.
На по године . 14 кр. или 17½ дин.
На четврт год. 7 кр. или 8¾ дин.

А може се претплатити месечно. Месечно стаје „Браник“ 2 К 35 пот.

Претплата се шаље поштанском упутницом на Администрацију „Браника“.

У Н. Саду, 4. (17.) априла 1906. г.

Управа и уредништво „Браника“.

НОВИЈЕ.

Београд, 6. априла. Краљ се саветовао о решењу кризе прво са председником Народне Скупштине Николом П. *Николићем* и Јашом *Продановићем*, првацима самосталних радикала. Затим су позвати у двор на саветовање др. Лаза *Пачу*, државни саветник, и Аца *Станојевић*, бивши председник Народне Скупштине, представници старих радикала (фузионаша). Чује се, да ће бити позван да дође у Београд и др. Мих. *Вујић*, српски посланик у Бечу. Надају се склапању *коалиционог* кабинета, но добро обавештени кругови уверавају, да од тога неће бити ништа.

Напуљ, 6. априла. Само је из Соме Везувијане јављено за падање пепела. Ноћас је пепео слабије падао и сасвим престао у Санта Анастасији, Отајану, Ђерколу. У опште се опажа, да сви еруптивни појави опадају.

ТЕЛЕГРАМИ
уредништву „Браника“.

Положај у Угарској.

Будимпешта, 7. априла. Службени лист објављује наименовање другог председника кр. Курије дра Адолфа Обершала за председника тог највишег судишта у Угарској. Даље се именује државни тајник Бернат за другог председника кр. Курије, адвокат и бивши посланик др. Антон Гинтер за државног тајника у министарству правде, а гроф Јован Хадик за држ. тајника у министарству унутрашњих дела.

Службени лист надаље публикује смењивање држ. тајника Кафке, као и свих великих жупана, које је пређашња влада наименовала.

Криза у Србији.

Београд, 7. априла. Решење министарске кризе се отегло. Саветовања краља Петра са оба радикална крила остала су без успеха. Сад ће се по свој прилици покушати да се састави кабинет из старих радикала (фузионаша).

Против страјка у Француској.

Париз, 7. априла. Министарски савет је установио мере ради одржања јавним страјкачким покретом поремећеног реда.

Пропаст Сан-Франциска.

Сан-Франциско, 7. априла. Ватра је уништила скоро целу варош. Све вароши у околини Сан-Франциска оштећене су земљотресом. Министар финансија упутио је 10 милијона долара као прву помоћ.

Санфранциско, 7. априла. Нема наде, да ће спасти и један део вароши. Све бежи у очајању испред пламена. Скоро 500.000 људи остало је без крова. Близу је глад. Влада је упутила чиновнике у Портленду и Сетлу да купе хране што хитније. Особито упада у очи мирноћа становника, који изгледају као полуобнесвесли од величине несреће.

Многи, које су ухватили да пљачкају, стрељали су. Зграде железнице Southern Pacific разорене су. Бегунци беже преко полуострва у унутрашњост. Њихово је стање ужасно.

Вешингтон, 7. априла. Председник Рузвелт издао је службен проглас ради потпоре страдалника у Сан-Франциску.

Неистините вести из Србије.

Београд, 7. априла. (Са српске службене стране.) Неистинита је вест, да је краљ позвао Вукашина Петровића ради састава кабинета. Краљ није позвао Вукашина, нити је Вукашин примљен у аудијенцију.

Исто тако није истина, да је краљ утецао да се кнез Луја Војновић постави за посланика на ком страном двору. Војновић је ожењен, има деце; према томе и иначе апсурдна је вест о удаји принцезе Јелене за њега.

Прорицања о крвавим будућим догађајима неоснована, недостојна српског листа. (То нама поручује српски Пресбиро. Ми пак велимо, ако је све оно неистинито, што је у нашем београдском допису изнесено, одговорност терети нашег дописника. У осталом тај исти српски Пресбиро је често демантовао нешто *данас*, што се *сутра* збило. Знамо ми њега! — Ур. „Бр“.)

Догађаји у Русији.

Иркуцк. 7. априла. Транспорт манџурске војске натраг у Русију узима правилан обим. Овуда је већ прошло три корпуса. Свуда је мир.

Петроград, 7. априла. Једнако ослобађају политичке ухапшенике. У Владимирској губернији ослобођено их је 100, у Јекатеринославској 279.

Новосадска пијаца.

Извештај од 7. (20.) априла 1906.

Нова жита.

Пшеница	I. квалоћа	—	К	16·—	п.
„	II. „	—	—	„ 15·60	„
Зоб	— —	—	—	„ 15·40	„
Јечам	— —	—	—	„ 15·—	„
Кукуруз:	—	—	—	—	„
„	окрњен (стари)	—	—	„ —·—	„
„	нови	—	—	„ 13·40	„

Извештај филијале Српске Банке у Будимпешти од 6. (19.) априла 1906. Данас је продато у готовој роби: **Нова жита.** *Пшенице пошиске:* 3800 мтц., по К 17·——17·88; *Х. М. Вашархељске:* — мтц., квалоћа —·— по К —·—; *Будимпештан.* околине: 1000 мтц., по К 16·75—17·25; *Банатске:* —— мтц., по К —·——·—; *Бачке:* —— мтц., квалоћа —·— по К —·——·—; *Сенто-машке:* —— мтц., квалоћа по К —·——·—; *Т. Бечејске:* —— мтц., — по К —·——·—; *Сш. Бечејске:* 3200 мтц., —·— по К 16·90; *В. Бечкеречке:* —— мтц., — по К —·——·—; *Панчевачке:* —— мтц., квалоћа —·— по К —·——·—; *Магазинске:* —— мтц., квалоћа —·— по К —·——·— *(Свеђене за 3 месеца.) Јечам:* —— мтц. по К —·—; *Зоб:* —— по К —·——·—. *Раж:* 730 мтц. по К 13·30—13·35 (за готово паритет Будимпешта). *Кукуруз:* 4000 мтц. по К 13·44—13·46 (за готово).

Закључци.

Пшеница за април 1906. . . .	К	16.52—16.54
Пшеница за мај 1906.	К	16·44—16·46
Пшеница за октобар 1906 . . .	К	16·54—16·56
Раж за април 1906.	К	13.60—13·62
Раж за октобар 1906.	К	13·50—13·52
Зоб за април 1906.	К	15·88—15·90
Зоб за октобар	К	12·56—12·58
Кукуруз за мај 1906.	К	13·44—13·46
Кукуруз за јули	К	13·68—13·70
Репица (Kohlreps) за август 1906.	К	—.——.—

После подне.

Пшеница за април 1906. . . .	К	16.54—16.56
Пшеница за мај 1906.	К	16·44—16·46
Пшеница за октобар 1906. . .	К	16·54—16·56
Раж за април 1906. . . .	К	13.60—13·62
Раж за октобар 1906.	К	13·50—13·52
Зоб за април 1906.	К	15.88—15·90
Зоб за октобар 1906.	К	12·58—12·60
Кукуруз за мај 1906.	К	13.42—13·44
Кукуруз за јули 1906	К	13·66—13·68
Репица (Kohlreps) за август 1906.	К	—.——.—

Иноземство: Америка и остале државе нешто скупље.

Управник: Др. Мих. Полит-Десанчић.
Одговорни уредник: Јанко Перић.

ШТАМПАРИЈА
деоничарског друштва „Браника“ у Новом Саду

Грчко-школска улица бр. 11., у кући г. дра Мих. Полита

препоручује се п. н. публици како из места тако и са стране за израду сваковрсних штампарских послова, као: деоница, диплома, позива на беседе и забаве, разних трговачких тисканица, дела, брошира, часописа, заручница, посетница, јеловника, посмртних објава и т. д.

Нарочито се препоручујемо сл. новчаним заводима за израду

ПОСЛОВНИХ КЊИГА

сваке врсте — које наша штампарија **много јефтиније** може да изради, а тако исто чисто и укусно као растриране књиге, — даље биланција и свих потребних тисканица.

Славним црквено-школским општинама препоручујемо се за израду домовних, крштених и посмртних протокола, годишњих прорачуна и т. д.

Наша новооснована штампарија снабдевена је са најбољим брзотисцима, најмодернијим орнаментима и украсима, стога смо у стању сваку поруџбину у духу данашње најмодерније технике извести.

Цена умерена, израда солидна и чиста.

По жељи наших пошт. поручиоца, израђујемо нарочито разне позивнице и осталепоруџбе и са основом (Tondruck) прецизно и чисто.

322 88—

С поштовањем

Штампарија деоничарског друштва „Браника“.

Власник и издавалац: Деоничарско друштво „Браник“.

Штампарија деоничарског друштва „Браника.“